

Nederlanders hoopvol over economie, maar minder vertrouwen in elkaar en ‘brede welvaart’

Rotterdam, 21 januari 2022 – Nederlanders hebben minder vertrouwen gekregen in de toekomst. Daarnaast is het vertrouwen in de economie gegroeid, maar is men juist negatiever geworden over brede welvaarts-indicatoren als de gezondheidszorg, veiligheid en het klimaat. Met name het vertrouwen in anderen is gedaald; de grootste daling is er in het vertrouwen in de nationale overheid en politieke partijen, ook het vertrouwen in de nabije omgeving is gedaald.

Wanneer we kijken naar verwachtingen is te zien dat Nederlanders nu juist positiever zijn dan voor de pandemie. Dit wordt met name veroorzaakt door positieve verwachtingen over de economie. Verwachtingen over gezondheidszorg en klimaat zijn juist negatiever geworden.

Dit laat onderzoek zien van The Hope Project*, op basis van de jaarlijkse Hoopbarometer, mede mogelijk gemaakt door de Goldschmeding Foundation. Het onderzoek, vandaag gepubliceerd, is uitgevoerd door de Erasmus Happiness Economics Research Organisation, van de Erasmus Universiteit Rotterdam, door middel van een representatieve steekproef waarbij in september 2021 ruim 900 deelnemers zijn ondervraagd.

Vertrouwen daalt over hele linie, vooral in nationale overheid en politieke partijen

De coronacrisis zorgt over de hele linie dat Nederlanders de toekomst minder rooskleurig inzien. Een eerdere meting, in het najaar van 2020, liet zien dat het vertrouwen van Nederlanders in maatschappelijke instituten was toegenomen ten opzichte van voor de coronacrisis (het vertrouwen in de overheid steeg van 5.8 naar 6.4). De meest recente meting, in september 2021, laat echter zien dat dit vertrouwen over hele linie is gedaald. De grootste significante daling is te zien in het vertrouwen in de nationale overheid en politieke partijen (het vertrouwen in de overheid is gedaald van een 6.4 tot een 5.3). Er is ook een significante daling van vertrouwen in familie, burens, rechtsstelsel, en de eerlijkheid van verkiezingen.

Steven van den Heuvel, projectleider van The Hope Project, merkt op: “Het is opmerkelijk dat we het door de coronacrisis toegenomen vertrouwen in elkaar en in de instituties van onze samenleving niet hebben kunnen vasthouden – mensen vertrouwen elkaar nu zelfs minder dan vóór de coronacrisis. Verder laat dit onderzoek zien welke ingrijpende effecten de toenemende inkomensongelijkheid heeft. Dit illustreert de uitdagingen waar het nieuw aangetreden kabinet voor staat. Juist ook om het vertrouwen in de ontwikkeling van brede welvaart te herwinnen.”

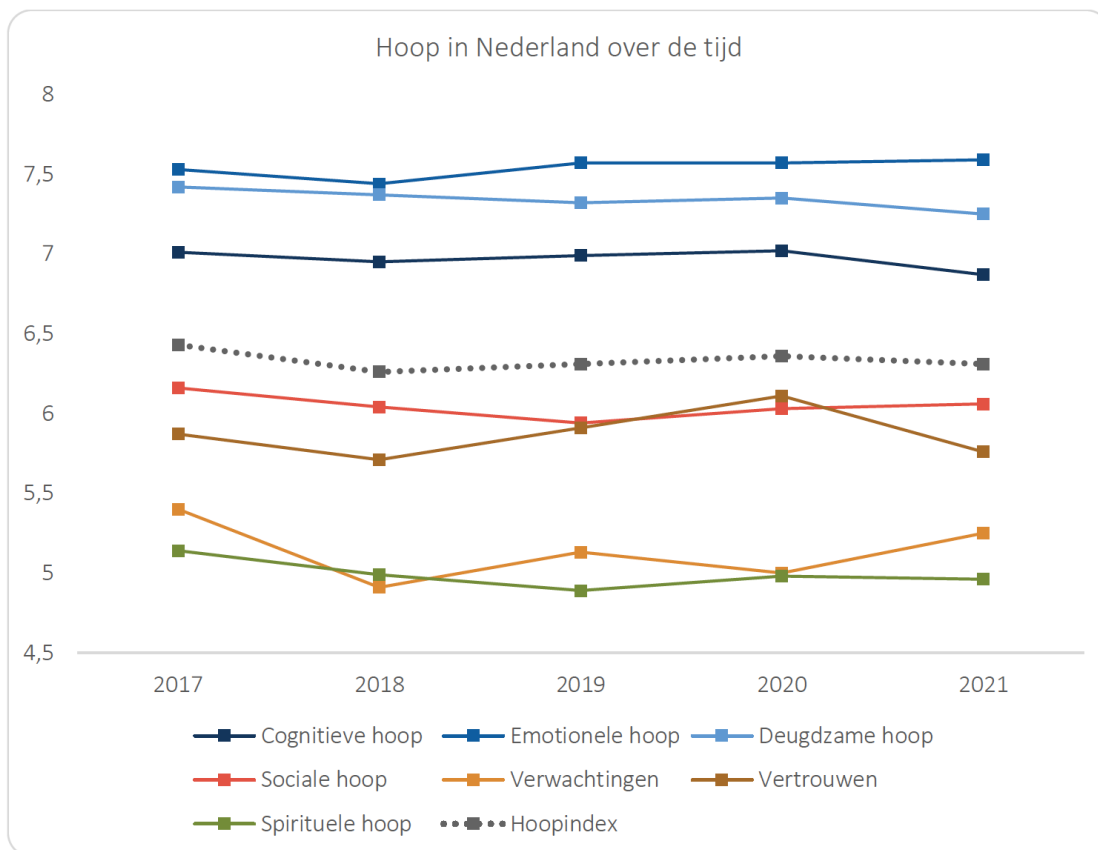
Toekomstverwachting neemt met name toe onder hoogste inkomensgroepen

Veel mensen zijn (een deel van) hun werk verloren of zijn onzeker over de toekomst. Tegelijkertijd is werk een belangrijke bron van stabiliteit en zingeving. Mensen zonder werk

(werklozen en arbeidsongeschikten) scoren al jaren duidelijk lager op de hoopindex. In 2021 was hun gemiddelde een 5.9 ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde van 6.3. Specifiek is er een duidelijk relatie waar te nemen tussen het huishoudinkomen en de algemene verwachtingen van mensen – die verwachtingen zijn met name toegenomen voor de hoogste inkomensgroepen. In 2021 was 60% van de mensen met een inkomen boven de €5000 voldoende optimistisch, ten opzichte van 47% van de mensen met een inkomen tussen €1800 en €5000, en 42% van de mensen met een inkomen <€1800.

Binnen stabiele hoop-score sterke stijging van economische verwachtingen en sterke daling van het vertrouwen in elkaar en in instituties

De algemene hoop-score voor 2021 is vergelijkbaar met de score van 2020: een 6,3 op een schaal van 1 tot 10. Dit laat zien dat Nederlanders relatief hoopvol zijn. Over de jaren heen laat de hoopindex een stabiel langjarig gemiddelde zien, met een heel lichte afname. Wel zijn er verschillen te zien op de verschillende dimensies van hoop, zoals het vertrouwen in de overheid en in elkaar. Hoop blijft redelijk stabiel.

Het rapport is hier te vinden: <https://www.thehopeproject.nl/nl/rapportage-the-hope-barometer-2021/>

***Over The Hope Project**

The Hope Project (www.thehopeproject.nl) vergroot op basis van wetenschappelijk onderzoek de kennis over de bouwstenen en de motiverende kracht van hoop. Daarnaast maakt het project, in samenwerking met de Erasmus Happiness Economics Research Organisation, van de Erasmus Universiteit Rotterdam, hoop meetbaar door middel van een nieuw instrument: de Hoopbarometer. Beleidsmakers en bestuurders kunnen met de meetresultaten richting geven aan veranderingsprocessen.

The Hope Project doet sinds 2016 jaarlijks onderzoek naar de mate van hoop in de samenleving. Hoop is een krachtige en motiverende ervaring. Zo hebben hoopvolle mensen vaker het gevoel dat zij dagelijkse problemen kunnen oplossen, hebben zij een breder sociaal vangnet, en geven ze vaker aan dat ze om kunnen gaan met tegenslagen in hun werk. Tegelijkertijd is er een aanzienlijke groep mensen die niet altijd het gevoel heeft goed om te kunnen gaan met tegenslagen. Dit gevoel gaat vaak samen met een lagere score op hoop. Hoop lijkt daarmee een belangrijke factor te zijn om met de coronacrisis om te kunnen gaan. Hoop stelt in staat om vooruit te kijken en actie te ondernemen om te handelen voor een betere toekomst. Weerbaarheid stelt in staat om met tegenslagen en problemen om te kunnen gaan.

Om te onderzoeken hoe hoopvol Nederlanders op dit moment zijn, is in het najaar van 2021 een enquête uitgezet onder 900 deelnemers van het LISS-panel (Longitudinal Internet Studies for the Social sciences). In dit panel worden al sinds 2017 dezelfde hoop-gerelateerde vragen gesteld, waardoor we ook kunnen onderzoeken hoe hoop zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. In de meting van 2021 zijn er vragen meegenomen over weerbaarheid en brede welvaart.

Over de Goldschmeding Foundation

De Goldschmeding Foundation voor Mens, Werk en Economie (www.goldschmeding.foundation) werkt aan een betere wereld, vanuit de overtuiging dat we er allemaal baat bij hebben als we meer naar elkaar omkijken.

De foundation zet zich in om hier structureel iets aan te doen en ondersteunt daarom - met donaties, kennis en haar netwerk - projecten die aantoonbaar bijdragen aan blijvende verandering voor een inclusieve arbeidsmarkt, duurzaam werk en een menswaardige economie.